

Klimaskepsis i Norge

Climate Crossroads seminar
9. mai 2012

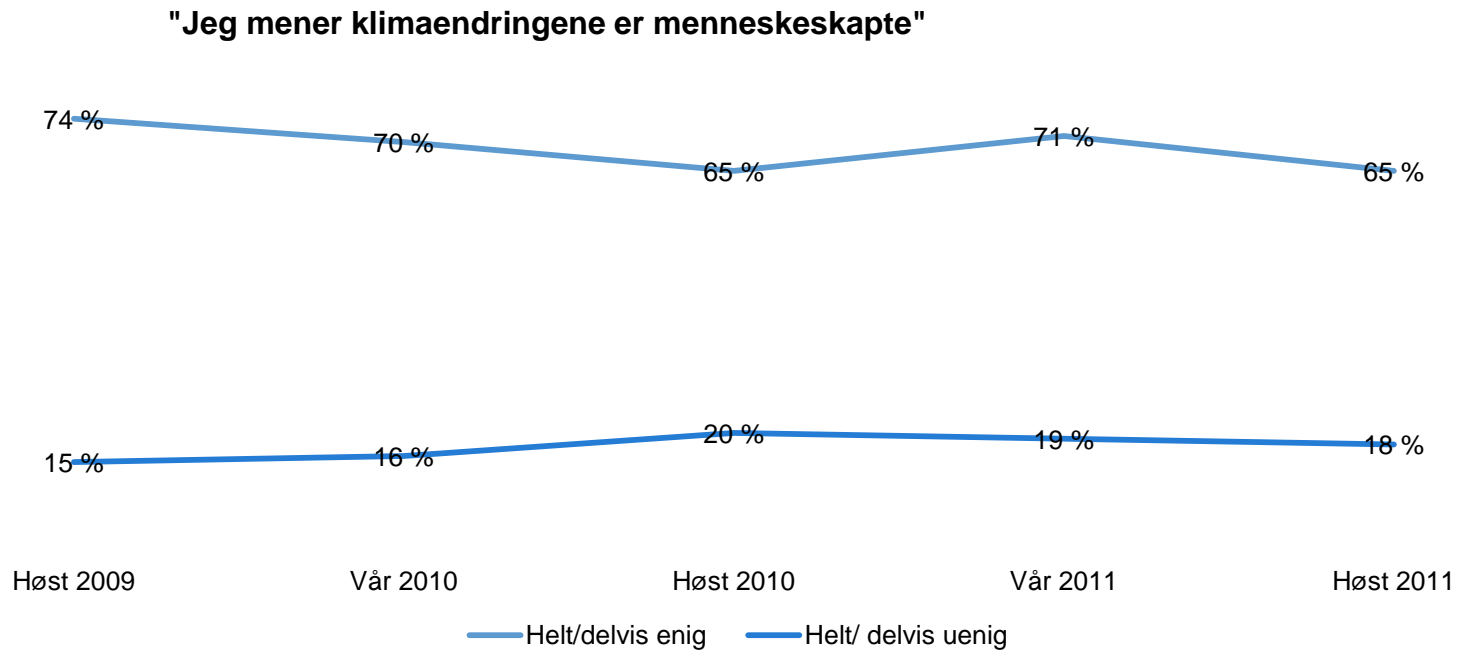
Marthe Hårvik Austgulen
og Eivind Stø

Statens institutt for forbruksforskning
(SIFO)

Vitenskapelig enighet om klimaendringer

- En av hovedkonklusjonene i FNs klimapanel (IPCC) fjerde hovedrapport er at «most of the observed increase in global average temperatures since the mid-20th century is *very likely* due to the observed increase in anthropogenic greenhouse gas concentrations” (IPCC 2007:10).
- En undersøkelse gjennomført av Doran og Zimmermann (2009:22) viser at hele 97,4 % av amerikanske og kanadiske klimaforskerne som publiserer forskningen sin aktivt er enig i at menneskelig aktivitet bidrar til klimaendringene.
- Da Miljøjournalen i 2008 gjennomførte en lignende undersøkelse i Norge svarte 96 prosent av klimaforskerne i undersøkelsen at de støttet klimapanelets konklusjon om at «det er meget sannsynlig at mesteparten av klimaendringene de siste 50 årene er menneskeskapte» (Christensen 2008).

I følge TNS Gallups klimabarometer (2012) har andelen nordmenn som er enig i påstanden «jeg mener klimaendringene er menneskeskapte» sunket fra 74 prosent høsten 2009 til 65 prosent høsten 2011.

TNS Gallups klimabarometer 2012

Hva menes med klimaskepsis?

- Skepsis eller fornektelse?
- I følge Stefan Rahmstorf (2005) kan vi skille mellom tre typer skeptikere (eller fornektere):
 1. Trend sceptics: som forneker at global oppvarming eksisterer
 2. Attribution sceptics: som hevder at klimaendringene eksisterer men at de ikke er menneskeskapte
 3. Impacts sceptics: som aksepterer at klimaendringene kan være menneskeskapte, men hevder at konsekvensene av klimaendringene blir små eller til og med fordelaktige.

PÅ NETT:

En nettreise gjennom islamkritikkens tiår – av Bjørn Stærk
av

Nye feil og uetterretteligheter om klimaforskningen – av Pål Prestrud
av

Naturlige variasjoner styrer klima. Svar til CICERO-direktør Pål Prestruds artikkel på samtiden.no.
av Ole Henrik Ellestad

Naturlige variasjoner styrer klima. Svar til CICERO-direktør Pål Prestruds artikkel på samtiden.no.

Ole Henrik Ellestad, tidligere forskningsdirektør, professor II, forskningsinstituttleder Norsk Regnesentral og områdeleder for naturvitenskap og teknologi, Norges forskningsråd. Over ni sider angriper Pål Prestrud både meg og mine klimasynspunkter og boltrer seg i feilsiteringer og konstruerte motsetningsforhold. Det mest påfallende er at han ikke er interessert i en vitenskapelig diskusjon, men kjemper for å beholde definisjonsmakten.

SCHEHOU

PÅ NETT:

En nettreise gjennom islamkritikkens tiår – av Bjørn Stærk
av

Nye feil og uetterretteligheter om klimaforskningen – av Pål Prestrud
av

Naturlige variasjoner styrer klima. Svar til CICERO-direktør Pål Prestruds artikkel på samtiden.no.
av Ole Henrik Ellestad

Klimaskeptikere uten skepsis
av Pål Prestrud

Trening, knefall og forfall
av Arve Hjelseth

Nye feil og uetterretteligheter om klimaforskningen – av Pål Prestrud

av Pål Prestrud

Direktør CICERO – Senter for klimaforskning

Ole Henrik Ellestads svar¹ på min artikkel på www.samtiden.no² bekrefter at han ofte tar faglig feil og er lettvtint i sin omgang med fakta i den offentlige klimadebatten, slik jeg har dokumentert tidligere.^{2,3} Ellestad dokumenterer igjen at han ignorerer store mengder forskningsresultater av høy kvalitet, men i stedet trekker fram enkeltstående resultater av liten eller ingen vitenskapelig verdi. Kort sagt: han mangler grunnleggende faglig innsikt, og hans framstilling av klimaforskningen er uetterrettelig. Den offentlige debatten han fører gjenspeiler bare i liten grad den faglige klimadebatten som foregår i de vitenskapelige tidsskriftene og på de vitenskapelige konferansene der det selvfølgelig både er kritiske og skeptiske vinklinger, slik all vitenskapelig debatt trenger for å drive kunnskapen framover.

SCHEHOU

IDEER

KULTUR

POLITIKK

ANNET

Søk

Like 98

Tweet 4

Kommentarer: 55

MINERVA DERATT

Er vi virkelig utsatt for en klimatrussel?

Det er nå 25 år siden FN gjorde oss oppmerksom på klimatrusselen. Det er på tide å spørre seg om de erfaringene vi har høstet siden da, har underbygget eller svekket denne trusselen.

Siste nummer av tidsskriftet *Samfunnsøkonomen* er viet klima- og miljøpolitikken. Flere av artiklene dreier seg om uheldige eksempler på det tidsskriftet kaller symbolpolitikk, tiltak som koster mye og hjelper lite. Som eksempler nevnes kravet om elektrifisering av sokkelen og kravet om at store deler av kuttene i karbonutslipp skal tas i Norge, selv om det er klart at mye mer kunne oppnås om innsatsen ble gjort i andre deler av verden. Subsidiert vindkraft og småkraftverk er etter tidsskriftets oppfatning dårlig nærings- og distriktspolitikk i klimapolitisk forkledning.

All dette er sunn økonomisk teori. Man må satse der innsatsen kaster mest av seg.

Men ett spørsmål blir ikke drøftet i tidsskriftets artikler: Det er spørsmålet om det overhodet eksisterer noen klimatrussel og om utslipp av CO₂ har noen nevneverdig innvirkning på klimautviklingen.

Egil Bakke

Egil Bakke (f. 1928) er tidligere konkurransedirektør.

IDEER

KULTUR

POLITIKK

ANNET

Søk

Like 70

Tweet 42

Kommentarer: 100

POLITIKK

Svar til ein klimaskeptikar

Konspiratoriske, spekulative og kunnskapslause innlegg frå klimaskeptikarar får alt for ofte stå ubesvart. Det bør det bli ein slutt på.

Tidlegare konkurransedirektør Egil Bakke har i [eit innlegg på Minerva 3. april](#) vald å stå fram som klimaskeptikar. Han raljerer med dommedagsprofetiar frå FN og klimaforskarar, og meiner å vite at det slett ikkje skjer globale klimaendringar, og at dei i det alle tilfelle ikkje er menneskeskapte.

Eg vil starte med å slå fast éin viktig ting: Det er lov å tvile, og det er sunt å vere skeptisk til rådande oppfatningar. Dette bidreg ofte til nye perspektiv i debattar, og det er slett ikkje alltid at fleirtalet har rett.

Men det går ei grense mellom sunn skepsis og kunnskapsforakt. Denne grensa er etter mitt syn for lengst passert når ein les innlegget frå Bakke.

Sveinung Rotevatn

Sveinung Rotevatn (f. 1987) er leiar i Unge Venstre, studerer juss ved Universitetet i Bergen.

MORGENBLADET

30. september–6. oktober 2011 / Kr 30,- / Årgang 191 / Nr 38 / Utgitt av Morgenbladet as / Etablert 1819 av boktrykker Niels Wulfsberg www.morgenbladet.no

BØKER

Prektig biografi
Arnhild Skre forstår ikke Hulda Garborg, mener Tor Obrestad.
SIDE 40

KULTUR

På 49. plass
Leif Ove Andnes ser på verdens vanskeligste klavertykke som en gammel venn.
SIDE 30

LEDER

Ansettelsen av Per Boye Hansen som ny direktør gir håp om en helt ny vending i Operaen.

Forskere dødstruet

Verdens ledende klimaforskere blir truet på livet, rettsforfulgt og sabotert. SIDE 8–13

ILLUSTRASJON: KESTER/REX NA/REX/PHOTONIC/REX/STUDIO/REX

Mohammed Omer: De nyrike i Gaza fungerer som en mafia.

SIDE 18

Litterær lekkasje

Når Julian Assange deler sitt liv med verden, må han selvfølgelig ha sin egen sjanger. BØKER SIDE 38

Shariaråd i praksis

Den kategoriske avvisningen av shariaråd i Norge er for enkel, mener Hans Petter Graver.
IDEEER SIDE 26

Tilgi meg!

Finnes det en god unnskyldning? Jon Risdal har skrevet bok om trøblete og pinlige beklagelser.
KULTUR SIDE 28

Det første mordet

Abel ble drept av sin bror. Fascinasjonen for det fremmede fører oss bort fra det farlige nær oss.
SAMFUNN SIDE 4

Går til kildene

Per Boye Hansen lover norsk identitet, men ikke tusser og troll når han overtar som operasjef.
SAMFUNN SIDE 2

Mål for studien

Målet for vår undersøkelse er todelt:

- 1) Å måle skepsis og usikkerhet om klimaendringer blant den norske befolkningen basert på flere indikatorer
- 2) Å undersøke om og hvordan de regjerende forklaringene av klimaskepsis kan forklare og beskrive situasjonen i Norge.

Data og metode

Data

- Gjennomført som en web-undersøkelse hvor respondentene er trukket fra TNS Gallups aksesspanel
- Antall respondenter: 1532
- Data ble samlet inn i November 2011
- Det endelige utvalget er vektet for demografiske indikatorer (region, kjønn og alder) og er korrigert for utdanningsnivå
- Utvalget er representativt for befolkningen

Statistiske metoder

- Faktoranalyse
- Lineær regresjonsanalyse

Hvor utbredt er klimaskepsis?

	Helt enig	Delvis enig	Total enig
Klimaendringer er kun naturlige variasjoner i jordens temperatur	6,8	35,6	42,4
Klimaendringer blir gitt for mye oppmerksomhet	10,9	18,5	29,4
Det er for tidlig å si om klimaendringer representerer et problem	9	23,1	32,1
Flommer og hetebølger øker ikke i omfang, det er bare media som rapporterer mer om det	6,4	17,3	23,7
Påstander om at menneskelig aktivitet endrer klimaet er overdrevet	8,4	22,7	31,1
Generelt vil jeg si at alvorlighetsgraden ved klimaendringer blir overdrevet	10	32,4	42,4
Klimaendringer er i stor grad menneskeskapte	21,1 (3,9) ^a	47,3 (14,3) ^a	68,4 (18,2) ^a
Gjennomsnitt ^b	7,91	23,41	31,32
<p>a. Svargivingen for helt uenig og delvis uenig i parentes.</p> <p>b. Svargivning for helt uenig og delvis uenig for «klimaendringer er i stor grad menneskeskapte regnes som en del av gjennomsnittet.</p>			

Grader av klimaskepsis

- Når klimaskepsis måles basert på flere indikatorer synes klimaskepsis blant befolkningen å være mer utbredt enn det som tidligere er antatt.
- Få respondenter kan karakteriseres som klimafornektere, men opp til 42 prosent svarer at de tror at alvorlighetsgraden ved klimaendringer blir overdrevet.
- Disse resultatene indikerer at klimaskepsis, spesielt blant respondentene som svarer at de er usikre på alvorlighetsgraden ved klimaendringer, trenger å bli tatt seriøst i den politiske debatten.
- Den høye andelen klimaskeptikere kan representere en utfordring for effektiv politikktforming av tiltak for å redusere klimagassutslipp.

Hva kan forklare klimaskepsis?

Det eksisterer mange ulike forklaringer på klimaskepsis blant befolkningen:

- Manglende informasjon og kunnskap om klimaendringer
- Forskjeller i ideologi og verdenssyn
- Balansert fremstilling av «begge sider» i klimadebatten
- Folk velger å se bort fra problemet og å normalisere forstyrrende informasjon fordi den ikke harmonerer med de sosiale praksisene

I tidligere undersøkelse om nordmenns holdninger til klimaendringer trekkes ideologi og utdanning frem som de viktigste forklaringsfaktorene (Klimabarometeret 2012).

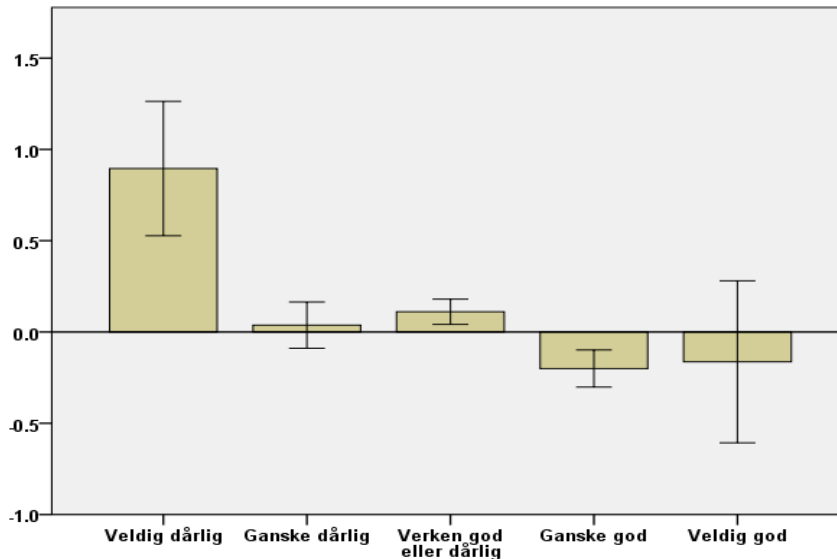
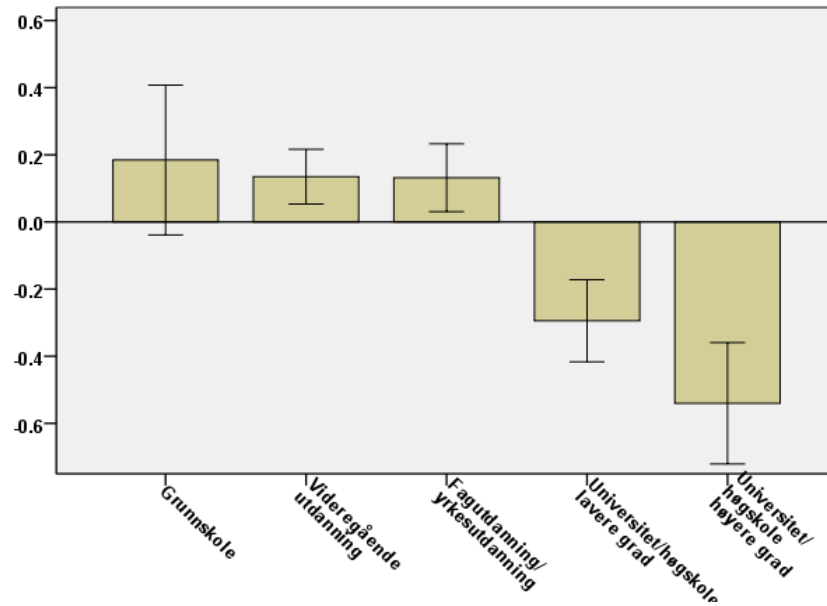
Vi har gjennomført en blokk-sekvensiell regresjonsanalyse for å undersøke hvilke forklaringsmodell som best forklarer nordmenns klimaskepsis.

Kunnskap

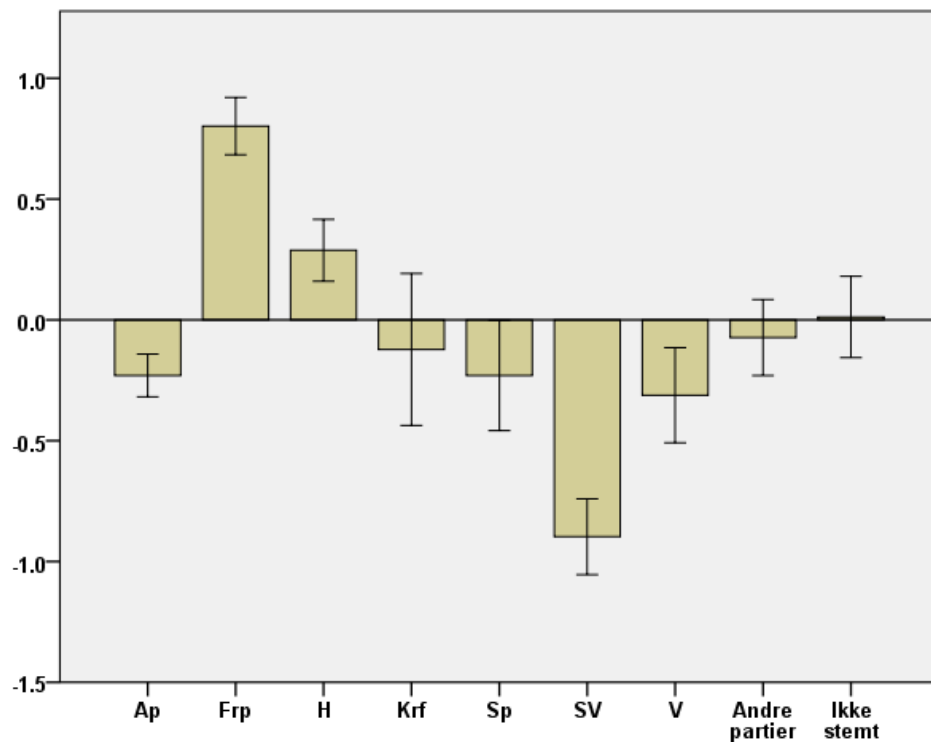
Respondenter med utdanning fra universitet eller høgskole er mindre klimaskeptisk enn respondenter med lavere utdanning.

Respondenter som hevder at de har veldig dårlig kunnskap om klimaendringer er mer klimaskeptisk enn respondenter med høyere kunnskap om klimaendringer

Utdanningsnivå og selvevaluert kunnskapsnivå om klimaendringer har liten betydning for nordmenns klimaskepsis

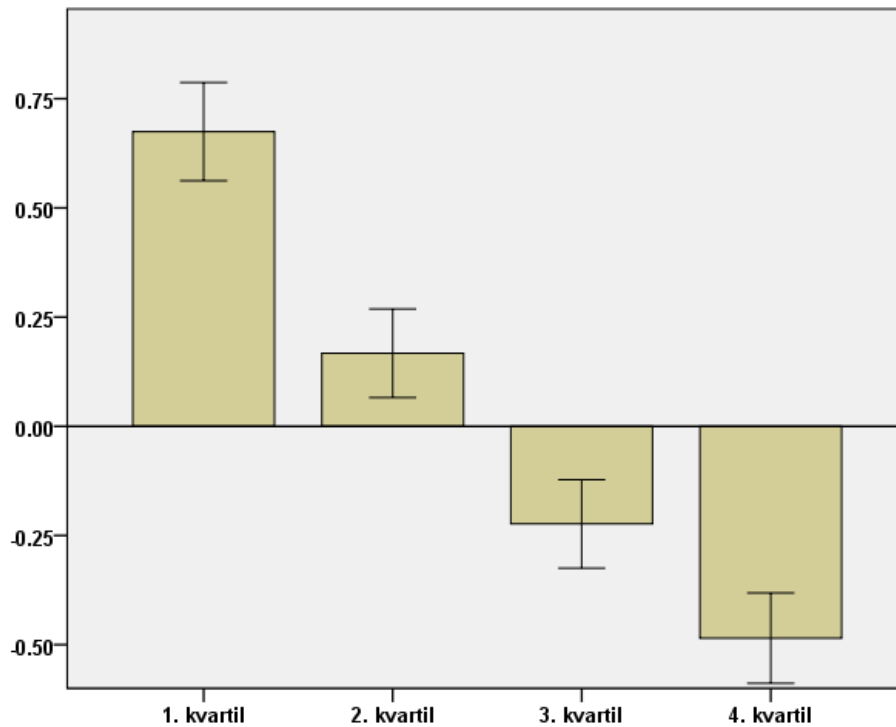
Politisk tilhørighet

Forklarer mye av variasjonen i nordmenns klimaskepsis

Respondenter som stemte på Frp ved forrige stortingsvalg er langt mer klimaskeptisk enn andre respondenter.

Miljøverdier

Forklarer mye av variasjonen i nordmenns klimaskepsis

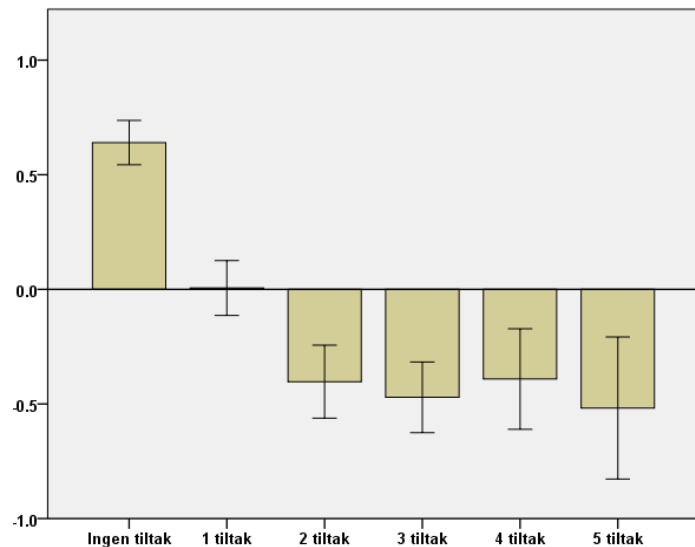
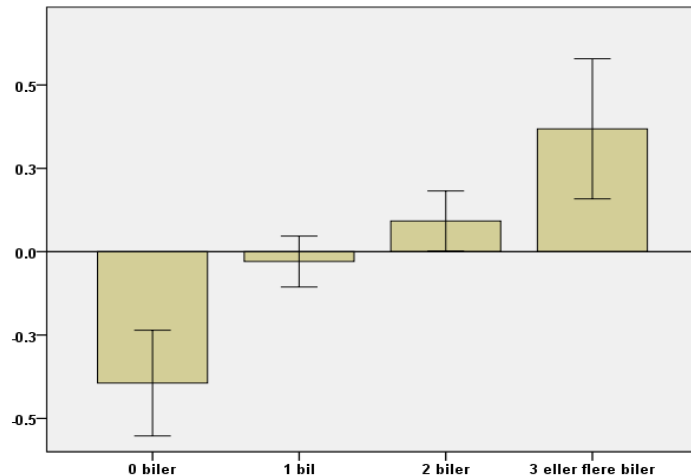
Respondenter med høye miljøverdier er langt mindre klimaskeptisk enn respondenter med lave miljøverdier

Miljøvennlig praksis

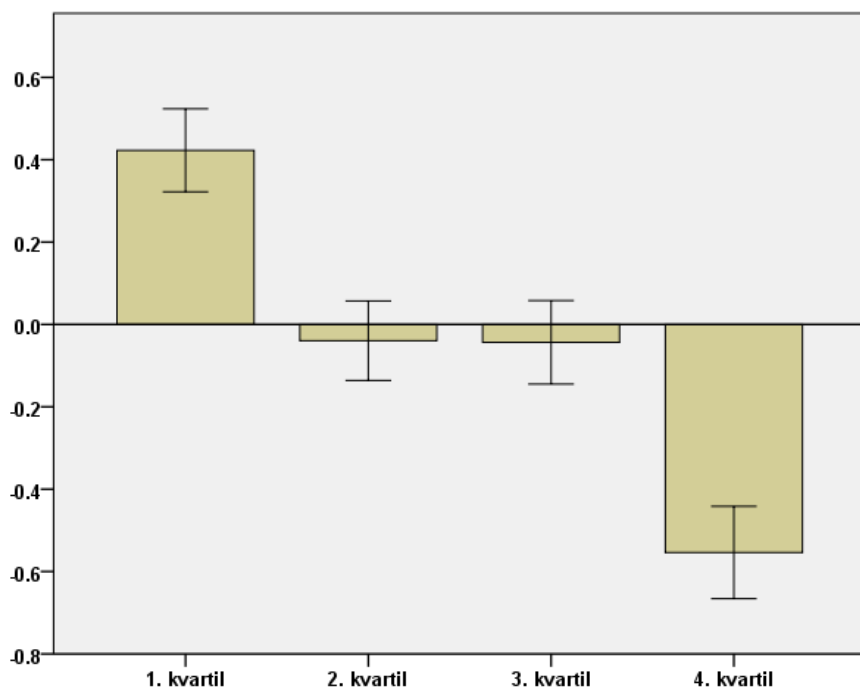
Respondenter som har gjennomført miljøtiltak er mindre klimaskeptisk enn respondenter som ikke har gjort det

Respondenter som ikke har bil i husstanden er mindre klimaskeptisk enn respondenter som har bil i husstanden

Miljøvennlig praksis forklarer en liten del av variasjonen i nordmenns grad av klimaskepsis

Bruk av media som informasjonskanal

Respondenter som benytter seg av media for å skaffe seg informasjon om klimaendringer er i Norge mindre skeptisk til klimaendringer enn respondenter som ikke benytter seg av media som informasjonskanal.

Bruk av media som informasjonskanal forklarer en liten del av variasjonen i nordmenns klimaskepsis.

Foreløpige konklusjoner og implikasjoner

For å minske gapet mellom klimaforskernes og befolkningens oppfatning om klimaendringer er det viktig å nå ut til respondenter som svarer at de er usikker på alvorlighetsgraden ved klimaendringer. Spørsmålet videre er hvordan dette kan gjøres mest effektivt.

- For å nå frem med informasjon om klimaendringer er det nødvendig å differensiere budskapet i tråd med de aktuelle mottakernes ideologi og verdenssyn.
- Det kan være vanskelig å nå ut til klimaskeptikere gjennom media da mange gjerne har en oppfatning om at mediene ikke er balanserte.
- Å involvere befolkningen direkte i klimatiltak kan bidra til å redusere klimaskepsis.

Tusen takk for oppmerksomheten!

Marthe og Eivind

marthe.h.austgulen@sifo.no

eivind.sto@sifo.no

Modell 6			
	B	T	Sig.
Konstant	34.505	27.348	***
Kjønn	.225	.691	i.s
Alder	.054	5.823	***
Inntekt	.088	.664	i.s
Rest inntekt	1.836	2.812	**
Høy utdanning	-2.330	-6.596	***
Selvevaluert kunnskap	-.583	-2.765	**
Miljøverdier	-.504	-12.470	***
Rest miljøverdier	-2.438	-7.173	***
Partitilhørighet			
Stemt Ap	-5.075	-10.895	***
Stemt H	-2.873	-5.472	***
Stemt Krf	-4.737	-5.105	***
Stemt Sp	-5.032	-6.282	***
Stemt SV	-7.588	-11.295	***
Stemt V	-4.255	-5.686	***
Rest parti	-4.105	-8.136	***
Praksisindeks	-.939	-8.174	***
Rest praksisindeks	-1.586	-7.061	***
Antall biler	.627	3.222	**
Mediebruk	-.510	-8.314	***